

ЗАСОБИ ТАРИФНОГО РЕГУЛЮВАННЯ У СФЕРІ ЖИТЛОВО-КОМУНАЛЬНОГО ГОСПОДАРСТВА

Т. А. АКІМОВА, студентка 4 курсу

*Харківський національний університет міського господарства
імені О. М. Бекетова, м. Харків*

Створення стабільних умов функціонування підприємств сфери житлово-комунальних послуг вимагає формування адекватної тарифної політики і рішення тісно пов'язаних із нею проблем ціноутворення.

Сфера житлово-комунальних послуг – одна з найбільш витратних галузей економіки, де вкрай марнотратно витрачаються і споживаються вода, тепла та електрична енергія, інші матеріальні ресурси. Недоліки підприємств, що надають комунальні послуги, традиційно не покриваються тарифами, встановленими для основної групи споживачів – населення. У результаті цінова і тарифна політики у житлово-комунальній сфері протягом років виходила з регулюючого механізму, мається на увазі узгодження потреб у виробників і фінансових можливостей споживачів послуг і муніципальних бюджетів, що забезпечували датування найбільш витратних статей галузі.

Обсяг субвенцій з державного бюджету на пом'якшення ситуації у сфері тарифоутворення в ЖКГ має сталу тенденцію до зростання. Так, за 2006–2012 рр. обсяг субвенцій на покриття різниці в тарифах на теплову енергію та послуги з водопостачання і водовідведення для населення зріс більш як у 2 рази, а на надання пільг та житлово-комунальних субсидій населенню – у 3,34 рази. Значним є обсяг компенсації різниці між ціною закупівлі імпортованого природного газу та ціною його реалізації підприємствам теплокомуненерго на виробництво тепла для населення (у 2011–2012 рр. ця субвенція державним бюджетом не планувалася – компенсація мала здійснюватися за рахунок дивідендів НАК «Нафтогаз України»). У цілому обсяг субвенцій на дотування тарифів на зазначені послуги для населення становить 3–5% від доходів державного бюджету та істотно перевищує інші важливі для суспільства видатки, наприклад, за статтею «Охорона навколишнього природного середовища». Причиною цього, насамперед, є невідповідність між собівартістю і тарифами на ЖКП.

Проблема компенсації різниці в тарифах між цінами закупівлі імпортованого природного газу та його реалізації суб'єктам господарювання на виробництво теплової енергії, яка споживається населенням, існуватиме доти, доки тарифи на природний газ не визначатимуться на економічно обґрунтованому рівні для всіх категорій споживачів. У цьому аспекті хотілося б зауважити, що Національним планом дій на 2012 рік щодо запровадження Програми економічних реформ на 2010–2014 роки «Заможне суспільство, конкурентоспроможна економіка, ефективна держава» у розділі IX «Реформа енергетики» передбачено перехід від чинного механізму диференціації цін на

природний газ для окремих категорій споживачів до встановлення єдиних цін на природний газ у нафтогазовій галузі.

Жодну з функцій державного регулювання (визначення цілей і стратегії розвитку, стимулювання, регламентація, коригування, соціальні гарантії, управління неринковим сектором економіки, контроль, регулювання діяльності природних монополій) не можна визнати досконалою. При виконанні державою цих функцій бракує як ринково-організаційних, так і фінансових засобів регулювання.

Найбільш за все потребує уваги удосконалення таких функцій держави, як регламентація, стимулювання та коригування. Аналіз законодавства, що регулює діяльність на ринку житлово-комунальних послуг, засвідчив наявність значних неузгодженостей у термінології (товари, послуги, суб'єкти ринку тощо), визначенні повноважень щодо реалізації засобів та механізмів державного регулювання між органами державної влади, органами місцевого самоврядування та нещодавно створеною Національною комісією, що здійснює регулювання на ринку комунальних послуг, а також відсутність сталих зрозумілих моделей організації діяльності ринку.

Без узгодження між собою існуючих законів та підзаконних актів не є можливим забезпечити удосконалення здійснення державою функцій регулювання ринку житлово-комунальних послуг. З огляду на це, першочерговим завданням має стати перегляд повноважень органів державної виконавчої влади, органів місцевого самоврядування та Національної комісії, що здійснює регулювання у сфері комунальних послуг.

ТАРИФНА ПОЛІТИКА ЖИТЛОВО-КОМУНАЛЬНОГО СЕКТОРА УКРАЇНИ ТА ШЛЯХИ ЇЇ УДОСКОНАЛЕННЯ

А. БУТОК, студентка 4 курсу

*Харківський національний університет міського господарства
імені О. М. Бекетова, м. Харків*

Житлово-комунальна сфера – це на сьогодні чи не єдина галузь народного господарства, якої не торкнулися ринкові перетворення. Вона працює за найгіршими зразками радянських часів.

Проблеми постачальників комунальних послуг формують зачароване коло проблем, де незадовільні економічні умови, спричинені розповсюдженим сприйняттям комунальних послуг як необхідних громадських товарів і тому безкоштовних, а не як економічних товарів, виробництво яких потребує значних витрат, призвели до серйозних проблем, такі як некомпенсовані збитки виробництва, накопичення боргів, відсутність стимулів до інвестування. Засоби конкуренції не можуть забезпечити баланс інтересів та стабільний розвиток галузі, оскільки відповідні ринки відокремлені регіонально, а обмежений доступ до необхідної інфраструктури забезпечує монопольне становище